

Ohrožení lesů lýkožroutem smrkovým – srpen 2017

V současné době došlo v lesích Plzeňského kraje k výraznému nárůstu poškození smrkových lesních porostů lýkožroutem smrkovým (kůrovce). Jedná se především o nižší polohy územních obvodů obcí s rozšířenou působností Horažďovice, Sušice, Klatovy a Domažlice, kde lze stav výskytu kůrovce v lesích označit za kalamitní. Ani na ostatním území Plzeňského kraje však nelze jeho výskyt podceňovat a je nutné, aby všichni vlastníci lesa vyvinuli maximální úsilí k omezení dalšího šíření tohoto škůdce. Vzhledem k prudkému nárůstu objemu dřevní hmoty napadené kůrovcem v krátkém časovém období lze však důvodně očekávat problémy jak s prováděním vlastních těžebních zásahů (nedostatek těžebních kapacit), tak s následným odvozem vytěžené dřevní hmoty (nedostatek odbytových možností). Přesto nelze v provádění zásahů proti kůrovci polevit. V dané situaci je proto nutné, aby všichni vlastníci lesa přijali následující opatření:

- **Veškeré disponibilní kapacity přednostně soustředili na důsledné vyhledávání nově napadených stromů a jejich včasnou a účinnou asanaci.**
- **Nemanipulovali s napadeným dřívím, pokud v něm vývoj kůrovce dosáhl stádia kukly a mladého brouka (reálná hrozba odpadávání kůry a šíření kůrovce při manipulaci a odvozu tohoto dříví) a toto dříví neodkladně účinně asanovali (mechanicky, chemicky).**
- **Pokud nedochází k včasnému a plynulému odvozu zpracovaného (vytěženého) dříví ke zpracování nebo lze takový stav důvodně očekávat, bezodkladně účinně asanovali (mechanicky, chemicky) veškeré kůrovcem napadené (popř. také pro kůrovce atraktivní) dříví, které zůstává na skládkách v lese i v jeho širším okolí.**

Provádět opatření k ochraně lesa je povinností vlastníka lesa. Jejich neplnění je přestupkem podle lesního zákona a vlastník lesa se vystavuje možnému postihu ze strany orgánů státní správy lesů.

Součinnost vlastníků lesa (nejen) při provádění opatření k ochraně lesa poskytne jejich odborný lesní hospodář.

Přílohy:

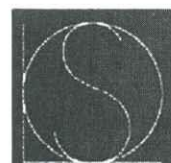
Opatření v ochraně lesa - metodické doporučení MZe

Lesní ochranná služba

Kontakty na orgány státní správy lesů

Podrobnější informace věnované problematice ochrany lesa proti lýkožroutu smrkovému je možné získat u odborných lesních hospodářů, pracovníků státní správy lesů nebo na internetových stránkách Plzeňského kraje (www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/ochrana-lesa).

LESNÍ OCHRANNÁ SLUŽBA (LOS)

lesní ochranná služba

LOS z pověření Ministerstva zemědělství zajišťuje:

- **bezplatnou** poradenskou činnost na úseku ochrany lesa pro všechny subjekty obhospodařující les (odborné posudky, rozbor vzorků apod.)
- vystavení stanoviska k žádostem o dotace ve smyslu platné legislativy
- kontrolu biotických škodlivých činitelů v lesních porostech, sledování zdravotního stavu lesa
- vedení centrální evidence výskytu škodlivých činitelů a jimi působených ztrát
- zpracovávání ročních přehledů výskytu škodlivých činitelů a rámcových prognóz
- metodickou pomoc při rozsáhlých opatřeních proti biotickým škodlivým činitelům
- odborné semináře s tematikou ochrany lesa pro lesnickou praxi a státní správu lesů SSL (školení LOS lze zajistit po tel. domluvě)
- zpracovávání materiálů zaměřených na praktickou ochranu lesa - zpracovávání, tisk a distribuce metodických pokynů
- testování biologické účinnosti pesticidních látek na ochranu lesa včetně vydávání Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa
- ověřování a optimalizaci kontrolních a obranných opatření
- mezinárodní výměnu informací a spolupráci v ochraně lesa (pravidelná trojstranná setkání pracovníků LOS Česka, Slovenska a Polska, pracovní skupina IUFRO WP 7.03.10 Methodology of Forest Insect and Disease Survey in Central Europe)

Adresy pracovišť LOS a kontakty:

ústředí Strnady:

Strnady 136, Jiloviště
Doručovací pošta: 156 00 Praha 5 – Zbraslav
tel. ústř.: 257 892 289 (J. Fojtíková – sekretariát LOS)
e-mail: los@vulhm.cz

Kontaktní osoby

Ing. Miloš Knížek, Ph.D., 602 351 910, knizek@vulhm.cz
Ing. Jan Liška, 602 298 804, liska@vulhm.cz
Ing. Roman Modlinger, Ph.D., 606 688 883, modlinger@vulhm.cz
Ing. Radek Novotný, Ph.D., 602 291 763, novotny@vulhm.cz
Ing. Vítězslava Pešková, Ph.D., 724 352 558, peskova@vulhm.cz
doc. Ing. Petr Zahradník, CSc., 602 298 802, zahradnik@vulhm.cz
Ing. Marie Zahradníková, 601 574 907, zahradnikova@vulhm.cz

detašované pracoviště Frýdek – Místek:

Na Pústkách 39,738 01 Frýdek Místek

Kontaktní osoba

Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D., 602 277 596, lubojacky.j@seznam.cz

domovská stránka LOS:

<http://www.vulhm.cz/los>

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.:

<http://www.vulhm.cz>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Sekce lesního hospodářství
Odbor hospodářské úpravy a ochrany lesů**

Doporučená opatření v ochraně lesa

proti lýkožroutu smrkovému (*Ips typographus* L.), lýkožroutu severskému (*Ips duplicatus* Sahlb.) a lýkožroutu menšímu (*Ips amitinus* Eichh.) – dále jen „kůrovci“

1. Celoročně důsledně vyhledávat, vyznačovat a včas vytěžit a účinně asanovat (včetně odvozu dříví z lesa ke zpracování) dříví nově napadené kůrovci a spolupracovat se svým odborným lesním hospodářem, který zabezpečuje vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese.
2. Dříví napadené kůrovci zpracovat nebo odvézt z lesa ke zpracování nebo jinak účinně asanovat nejpozději do 31. března; v lesních porostech, které alespoň částečně zasahují do polohy nad 800 m nadmořské výšky, do 30. dubna běžného roku.
3. Veškeré polomy, vývraty a ostatní hmotu atraktivní pro rozvoj kůrovců vzniklou do 31. března vytěžit, zpracovat a odvézt z lesa ke zpracování nebo asanovat nejpozději do 31. května; v lesních porostech, které alespoň částečně zasahují do polohy nad 800 m nadmořské výšky, do 30. června běžného roku. Tuto hmotu je zároveň vhodné využít jako lapáky.
4. Pokud nedochází k včasnému a plynulému odvozu ke zpracování nebo lze takový stav důvodně očekávat, bezodkladně účinně asanovat veškeré kůrovcem napadené (popř. také pro kůrovce atraktivní) dříví, které zůstává na skládkách v lese i v jeho širším okolí.
5. Při kalamitním stavu lýkožroutů (dle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění) disponibilní kapacity přednostně soustředit na důsledné vyhledávání nově napadených stromů a jejich včasnou a účinnou asanaci. V oblastech, kde je zjištěn kalamitní stav lýkožroutů přitom lze odpovídajícím způsobem podle místní situace redukovat počty obranných opatření (stanovené podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění). K tomuto kroku přistupovat zejména v lokalitách s významným výskytem stojících oslabených stromů. Omezení počtu obranných

opatření z výše uvedeného důvodu oznámit příslušnému orgánu státní správy lesů (omezení, příp. i vyloučení obranných opatření je přitom účelné uplatňovat především v období tzv. letního rojení, při jarním rojení k tomuto kroku přistupovat jen v nejnnutnějších případech).

6. Nemanipulovat s napadeným dřívím, pokud v něm vývoj kůrovce dosáhl stádia kukly a mladého brouka (reálná hrozba odpadávání kůry a šíření kůrovce při manipulaci a odvozu toto dříví). Toto dříví neodkladně chemicky asanovat postřikem nebo zabalením insekticidní sítí.
7. Vést evidenci výskytu a pohybu kůrovcového dříví. Zjištění vyplývající z evidence výskytu a pohybu kůrovcového dříví využívat také pro stanovení počtu obranných opatření pro další série (rojení) lýkožroutů v roce 2016 v lokalitách s nižší početností škůdců (viz také bod 5).
8. Je nutné dodržovat legislativně stanovené zásady integrované ochrany rostlin (zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v platném znění, a vyhlášky č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin). Doporučení zohledňující tuto legislativu je možné nalézt v Metodické příručce integrované ochrany rostlin pro lesní porosty (Zahradník, P., ed., 2014, ISBN: 978-80-7458-057-4).

Za účinnou asanaci lze považovat:

- a. Odkornění, které se provádí oloupáním kůry kmene napadeného stromu; v případě, že se pod kůrou již vyskytují kukly, mladí brouci popř. dospělí jedinci kůrovce, lze účinnou asanaci odkorněním provést pouze pomocí odkorňovací frézy – např. adaptér na motorovou pilu.
- b. Chemickou asanaci postřikem; *chemická asanace může být provedena vhodným schváleným přípravkem na ochranu rostlin (dle aktuálního Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa), vždy s přimíchaným barvivem (pomocná látka v současné době pouze Scolycid), aby bylo možné provedení aplikace vizuálně zkontrolovat. Postřik musí být proveden po celém obvodu ležícího dříví (i zesponu - kmeny je nutné pootočít). O provedení postřiku na konkrétní skládce musí být vedena evidence minimálně v rozsahu: datum provedení aplikace, použitý přípravek a aplikovaná dávka. Postřik je účinný 6-8¹ týdnů, pokud je předmětné dříví po uplynutí*

¹ Obvykle uváděná doba účinnosti postřiku. Vhodné konzultovat s Lesní ochrannou službou dle konkrétní situace (los@vulhm.cz, tel.: 257 892 222)

této doby stále atraktivní pro vývoj kůrovců, je nutné postřík opakovat nebo skládku asanovat jiným způsobem.

- c. Balení do insekticidních sítí (viz např. Ochrana skládek dřeva před napadením lýkožroutem smrkovým. Zahradníková, M., Zahradník, P., Lesnický průvodce - Certifikovaná metodika, 7/2015).
- d. Přímý odvoz ke zpracování, pokud v něm vývoj kůrovce nedosáhl stádia kukly a mladého brouka. V opačném případě, kdy hrozí při manipulaci a odvozu toto dříví odpadávání kůry a šíření kůrovce, toto dříví neodkladně chemicky asanovat postříkem, popř. zabalením insekticidní sítí.

V Praze, dne 17. března 2016

Ing. Petr Bureš
ředitel odboru
hospodářské úpravy a ochrany lesů

Orgány státní správy lesů

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Městský úřad Blovice odbor životního prostředí	Masarykovo náměstí 143 336 01 Blovice	www.blovice-mesto.cz 371 516 111
Městský úřad Domažlice odbor životního prostředí	U Nemocnice 579 344 20 Domažlice	www.domazlice.info 379 719 215
Městský úřad Horažďovice odbor životního prostředí	Mírové náměstí 1 341 01 Horažďovice	www.sumavanet.cz/muhd 371 430 521, 371 430 522
Městský úřad Horšovský Týn odbor životního prostředí	Náměstí Republiky 52 346 01 Horšovský Týn	www.muht.cz 379 415 111
Městský úřad Klatovy odbor životního prostředí	Náměstí Míru 62 339 01 Klatovy	www.klatovynet.cz/mukt 376 347 111
Městský úřad Kralovice odbor životního prostředí	Manětínská 493 331 41 Kralovice	www.kralovice.cz 373 300 211
Městský úřad Nepomuk odbor výstavby a životního prostředí	Náměstí Augustina Němejce 63 335 01 Nepomuk	www.nepomuk.cz 371 519 711
Městský úřad Nýřany odbor životního prostředí	Americká 39 304 66 Plzeň	www.nyřany.cz 377 168 001
Magistrát města Plzně odbor životního prostředí	Kopeckého sady 11 303 32 Plzeň	www.plzen.eu 378 031 111
Městský úřad Přeštice odbor životního prostředí	Husova 465 334 01 Přeštice	www.prestice-mesto.cz 379 304 555
Městský úřad Rokycany odbor životního prostředí	Masarykovo náměstí 1 337 01 Rokycany	www.rokycany.cz 371 706 111
Městský úřad Stod odbor životního prostředí	Sokolská 566 333 01 Stod	www.mestostod.cz 379 209 409
Městský úřad Stříbro odbor životního prostředí	Masarykovo náměstí 1 349 01 Stříbro	www.mustribro.cz 374 801 111
Městský úřad Sušice odbor životního prostředí	Náměstí Svobody 138 342 01 Sušice	www.sumavanet.cz/susice 376 540 111
Městský úřad Tachov odbor životního prostředí	Hornická 1695 347 01 Tachov	www.tachov-mesto.cz 374 774 111

Krajský úřad

Krajský úřad Plzeňského kraje odbor životního prostředí	Škroupova 18 306 13 Plzeň	www.plzensky-kraj.cz 377 195 111
---	------------------------------	---